

Maizes vēsture Latvijā un pasaulē

- Pirms 15 tūkst. gadiem sāka vākt un kultivēt graudzāles.
- Pirms 5 – 6 tūkst. gadiem ēģiptieši mācēja irdināt mīklu, izmantojot sīkus organismus – maizes raugu un pienskābās baktērijas. Ēģiptieši maizi cepa uz ugunskura.
- Ēģiptē tika radīta pirmā maizes krāsns.
- Pirmsākumos maize tika cepta mājās.
- 14. – 15. gs. parādījās pirmās maizes ceptuves pilsētās, ceptuvēs strādāja tikai vīrieši.
- Viss mainījās 1940.g., kad padomju vara ienāca Latvijā. Maizi sāka ražot rūpnīcās, kvalitātei bija maza nozīme, uzsvars tika likts uz iedzīvotāju pabarošanu;
- 20.gs. 80. g. tika atjaunotas tradicionālās maizes cepšanas tradīcijas. Sāka cept kolhoza maizi.
- "Lāči" atjauno senās maizes cepšanas tradīcijas, maizi varēja nopirkt tikai tirgū "zem letes".
- Kad latvieši runā par savas zemes nacionālo identitāti, nekas nespēj to raksturot precīzāk par rudzu maizes klaipu. Maize, protams, simbolizē cilvēka pārticību arī citviet pasaulē, taču latviešiem tā ir arī dzīvības folkloras, tradīciju un kultūras simbols.
- Rudzi un mieži ir visnenākā labība mūsu platuma grādos, tāpēc arī ir vispiemērotākā mūsu skarbajai ziemeļu dabai.
- Kvieši Latvijā izplatījās vēlāk, taču dažādu novadu zemes nekad nav devušas un arī šodien nedod vienādi bagātas ražas – zemgaliešu galds vienmēr bijis bagātāks nekā zvejnieku būdiņās jūras krastā klātais.
- Rupjmaize ir īpaša, tikai Latvijā nobaudāma maize. Senāk to cepa ikvienā latviešu sētā un arī mūsdienās īsta rupjmaize joprojām tiek cepta pēc sentēvu receptēm. Maize latviešu virtuvē vienmēr bijusi pamatēdiens. Latvietim maize ir arī kultūras vērtība - neviena cita ēdiena pagatavošana no mīklas iejaukšanas līdz pat kukuļa nonākšanai uz galda nav apvīta ar tik daudziem ticējumiem un rituāliem. Pirmatnēja pēc skata un garšas - rupjmaize ir latviešu tautas simbols.
- Maizi rada cilvēks, rūpīgi un saskaņoti sadarbojoties ar dabu. Latviešu dabas sapratne izpaužas kā mūžsēns rituāls, kas sākas ar augsnes apstrādi un sēklas sēšanu, turpinās caur labības pļaušanu un graudu samalšanu un sasniedz jaunu dimensiju, kad mīkla uzraudzēta un krāsns iekurta. Telpu piepilda ceptās maizes neatkārojama aromāts, cilvēks un daba kļūst vienoti, latvietis jūtas gandarīts.
- Maizes jēdzienā ietverts, šķiet, tikpat daudz simboliskā, cik miltos pārvērsto graudu.

- Lai saprastu latvieti, ir jāsaprot stāsts par viņa maizi.